

LOVSAMLING FOR ISLAND.

INDEHOLDENDE

UDVALG AF DE VIGTIGSTE ÆLDRE OG NYERE LOVE OG ANORDNINGER, RESOLUTIONER, INSTRUCTIONER OG REGLEMENTER, ALTHINGSDOMME OG VEDTÆGTER, COLLEGIAL-BREVE, FUNDATSER OG GAVEBREVE, SAMT ANDRE AKTSTYKKER,

TIL OPLYSNING OM

ISLANDS RETSFORHOLD OG ADMINISTRATION

I ÆLDRE OG NYERE TIDER.

Samlet og udgivet

af

Oddgeir Stephensen, og **Jón Sigurðsson,**
Justitsraad og Directeur for Archivar og Althingsmand.
det islandske Departement.

FÖRSTE BIND.

1096—1720.

KJÖBENHAVN.

Forlagt af Universitets-Boghandler ANDR. FRED. HÖST.

Trykt hos S. TRIER.

1853.

1702. Landet ved Domkirkerne, Klosterne og ellers hos Particuliere være udi Forvaring nogle Documenter, som til 22. Mai. en eller anden Efterretning kunde behövis, da skal de, som dennem udi Gjemme have, samme uden Tergiversation fremvise. — 30) Hvad ellers dennem kunde forekomme, hvorved Laudets Tarv og Opkomst, enten in genere eller in specie, kunde hjælpis og befordris, og Voris Indkomster forbedris, derudi forlader Vi os til Commissariernes Dexteritet, Troskab og Vindskibelighed, som Vi ogsaa med kongelig Naade ville vide at erkjende. — Givet paa Vort Slot Frederiksborg den 22. Maji Anno 1702.

22. Mai. **Reskript til de Deputerede for Financerne, ang. de islandske Commissariers Lønning. Frederiksborg 22. Mai 1702.** — Rentek. Exped. Prot. 29, 583.

Frederik den Fjerde &c. V. S. G. T. Som Vi Voris Archiv-Secretaire ædle Arnas Magnussen, efter hans derom indgivne allerunderdanigste Memorial, til den hannem udi Vort Land Island tillige med Vice-Laugmanden Poul Jonsen Vidalin allernaadigst anbetroede Commissions Forretning til sin Equipage to Hundrede Rigsdaler, til sin Fortæring paa Søen frem og tilbage ugentlig fire Rigsdaler, og naar han der i Landet ankommer, til sin Subsistence, saa og til en dygtig Skrivers Underholdning, item til Skydsfærd baade til Lands og Vaands, Papir og Skrif-Materialier og alle andre ved Commissionen forefaldende Omkostninger hannem daglig to Rigsdaler og hans Medcommissaire een Rigsdaler allernaadigst tillagd, som skal begynde fra den Dag han der i Landet ankommer, og saa længe indtil Commissionen er fuldendat continueret. Thi er Voris allernaadigste Befaling, at I den Anstalt gjører, at bemeldte Voris Archiv-Secretaire ikke alene de hannem til Equipage bevilgede to Hundrede Rigsdaler, mens endog paa Regenskab af de hannem og sin Medcommissaire til deris Subsistence og Commissionsomkostning daglig tillagde Penge, fem Hundrede Rigsdaler

her straxen lader betale, og siden der udi Landet lader 1702. gjöre den Anstalt, at hvis Omkostningen höiere belöbery 22. Mai. at det af Voris Intraders Forpagternis Fuldmægtig der udi Landet efterhaanden, ligesom de det behöver, erlagd og betalt vorder. Dermed &c. Givet paa Vort Slot Frederiksborg den 22. Maji 1702.

Patent ang. Commissionen udi Island. Frederiksborg 22. Mai 1702. — Publiceret paa Althinget 1702 (Althingsb. Nr. 17); Rentek. Exped. Prot. 29, 600; M. Ket. III, 329.

Vi Frederik den Fjerde &c. G. H. V., at som Os Voris Land Islands slette Vilkaar og Tilstand allerunderdanigst er vorden forestillet, Vi af sær kongelig, for bemeldte Vort Land og dets Indbyggere bærende, Omhue, allernaadigst have for got befunden, Voris Archiv-Secretaire og Professor, edle Arnas Magnussen, did at sende, at han, tillige med Voris Vicelangmand Paul Jonsen Vidalin, skulle tage Landseus Tilstand udi Öiensjun og flittig overveie, paa hvad Maade Landet og den menig Almue bedst staaer at hjælpe. Thi bjude og befale Vi samtlige Voris Sysselmænd, Repstjorer og alle andre Voris hjerer Undersaatter hermed, at de alle og enhver hos bemeldte Voris Commissarier, naar de af dennem til Voris Tjeniste tilsigendis vorder, sig ikke aleniste villigen indfader, mens endog dennem med al fornöden Efterretning til Hænde gaer. Ladendis det ingenlunde. Under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Frederiksborg den 22. Maji Anno 1702.

Reskript til Biskopperne, Amtmanden og Laugmændene, ang. Commissairernes Sendelse til Island. Frederiksborg 22. Mai 1702. — Gjenparten til Laugmændene publiceret paa Althinget 1702 (Althingsb. Nr. 18); Rentek. Exped. Prot. 29, 601; M. Ket. III, 329.

Frederik den Fjerde [til Biskopperne og Amtmanden: Vor Naade tilforn]. Som Vi Voris Land Islands slette Tilstand

1702.
22. Mai. **Instruction for Arne Magnusson og Paul Vidalin som Commissarier i Island. Frederiksborg 22.**

Mai 1702. — Origin. i den arnamagn. Samling; Rentek. Exped. Prot. 29, 584—600; jevnf. Arnesens Historisk Indledning til den islandske Rettergang. Kbhvn 1762. 4. S. 521—22.

INSTRUCTION, hvorefter Vi Frederik den Fjerde af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dyttersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst, allernaadigst ville, at Voris til en rigtig Jordebogs Indrettelse og adskillige indsnigende Urigtigheder og Misbrugs Afskaffelse udi Vort Land Island forordnede Commissarier, Voris Archiv-Secretaire og Professor, ædle Arnas Magnussen og Voris Vice-Langmand udi synder- og öster-Island Poul Jonsen Vidalin, sig allerunderd. haver at rette og forholde.

1) Som de hidindtil paa Voris Rentekammer værende og dennem til deris Efterretning nu tilstillede Jordebøger ikke udi saadan en Rigtighed sig befunder, som det sig vel burde, saa skal nu af dennem en general fuldkommen Jordebog over ganske Landet, være sig Voris egen beholden, Domkirkernis, saavel som de andre Kirkernis, Skolernis, Bispennis, Præsternis og Proprietariernis Gods vorde indrettet, og det specialiter Gaard efter Gaard paa efterfølgende Maade:

N. Syssel.		
N. Sogn.		
Eiermanden	N. N. Gaard.	Kan føde:
N. N.	Opsidderen N.	N. Heste
	skylder aarlig	N. Kjör
Jordens Dyrhed er:	Leie Qvilder . N.	N. Faar
	Landskyld . . N.	haver nu ved
gjör udi Penge:	gjör udi Penge:	Gaarden:
		N. Heste
		N. Kjör
		N. Faar

hos hver Gaard vorder specificeret de derværende Huus-

mænd og Hjaleigmænd, saa og udi hvad Sorte af Vare 1702.
og hvor meget enhver Opsidder, Huusmand eller Hjaleigemand deris Landskyld og anden Afgift betaler. De paa Landet sig befindende Ödegaarder skulle iligemaade paa hver Sted udi Jordebogen vorde specificie indført og derhos noterit, naar og af hvad Aarsag de ere bleven öde, og om de, og paa hvad Maade, kunde hjælpis, at de igjen kunde vorde besat. — 2) Til den Ende skal de reise omkring ganske Landet fra Syssel til Syssel, og fra Herrit til Herrit, og tage alting, saavidt mueligt er, udi Öiesjun og nöie Obagt, og hvor de formedelst Storm og Uveir, og ellers af andre uforbigjengelig Aarsag og Forfald, ikke udi egne Personer kunde henreise sammesteds, Præster, Repstjörer og andre kyndige Mænd, som kunde give dem den behövende Efterretning, til sig forskrive, og saaledis bringe det ogsaa derudi i sin tilbörlig Rigtighed. — 3) Og paa det dennem ikke skulle fattis paa al fornöden Efterretning, saa skal alle Proprietarierne være forpligtet, rigtige og underskrevne Jordebøger og Adkomster paa deris Jordegods at indlevere, saafremt de det ikke ville have forbrudt; skulle de og ved samme Leilighed befinde, at Vi ved gjorte Mageskifte ultra dimidium skulle være læderede, saa haver de det og flittig at annotere, og dets befundne Beskaffenhed Os allerunderdanigst omständelig at referere, og baver Vi udi hosföiede Voris aabne Brev anbefalet alle Sysselmændene, Repstjörer og samtlig Almuen sig hos dennem, naar det af dennem begjerendis vorder, villigen at indfinde og til Hænde at gaae. — 4) Til den Ende skal de overalt paa deris Reiser ved Sysselmændene lade Almuen paa de bekvemteste Steder sammenkalde, baade for at informere sig om al Landets sande Tilstand, saa og hvis til hver Steds Opkomst og Forbedring af Voris Intrader tjene kunde. — 5) Med det samme skal de og nöie inquirere, om ikke samme fattige Almue af Proprietarierne, saavel som af Intradernis Forpagter eller deris Fuldmægtige, og ellers Jordernis Eiere med Fæsternis og Landskyldens Forhöielse,

1702.
22. Mai.